

TIJDSCHRIFT VOOR VRIENDEN VAN STICHTING TONG TONG

JAARGANG 15, NUMMER 1

de sobat

ANNA MONTAN EN PATRICK LAUWERENDS PRESENTEREN CINTA

Vlechtwerk van **krontjong** en jazz

Tijdens het Tong Tong Festival 2011 presenteren Anna Montan en Patrick Lauwerends hun nieuwe cd **Cinta**. Het is een even gewaagde als geslaagde **crossover** van jazz en krontjong. De afgelopen twee jaar liet het duo al een voorproefje horen in het Bintang-Theater. Musicus en muzikschrijver George Dankmeyer noemde hun duo-stijl "gedurfd, zeer origineel en virtuoos". — door FLORINE KONING

Als we elkaar in februari in Delft ontmoeten, hebben Anna Montan, jazz-zangeres, en Patrick Lauwerends, contrabassist, nèt hun nieuwe cd voltooid. Ze zijn trots op het resultaat, dat zij in mei in het Bintang-Theater zullen presenteren. *Cinta* is een bijzondere mix van krontjong en jazz, product van twee eigenzinnige musici. Patrick groeide op in Suriname, een muzikale melting pot waar krontjong

een van de vele muzieksoorten was die hij hoorde. Plannen om iets in de muziek te gaan doen, had hij niet. Maar toen hij in 1970, in Nederland, de plezier ervoer van het musiceren met anderen, koos hij voor een loopbaan in de muziek. Hij was in Rotterdam "wereldberoemd" als Funky Man, vertelt hij lachend. Uiteindelijk studeerde hij enkele jaren aan het Rotterdamse conservatorium, daarna

kort etnomusicologie in Hilversum. "Ik kwam binnen met een pukkel vol ervaring. Wat ik er vooral leerde was repertoirekennis. Ik leerde dat er ook andere soorten muziek waren." In zijn band mengde hij funk, jazz, creoolse en hindoestaanse muziek. "Maar eigenlijk deed iedereen hetzelfde. Ik wilde wat nieuws gaan doen. Toen ontmoette ik Anna."

Emoties

Anna Montan twijfelt of ze kan zeggen dat ze opgroeide met muziek. Ja, haar moeder zong dan wel prachtig Ella Fitzgerald terwijl ze de was ophing en opa Dik van der Lee – die betrokken was bij de Tong-Tong en Tjalie Robinson goed kende – speelde piano, viool en draaide altijd oude jazzmuziek. Toch

wilde haar familie liever dat ze een "echt vak" zou studeren. Het werd Bouwkunde in Delft. Maar gaandeweg ging Anna steeds meer muziek maken. Ze nam les in klassieke zang, leerde drummen en ontdekte de jazz. Pop zong ze nooit. "Dat was niet mijn ding", zegt ze stellig. Uiteindelijk richtte ze een eigen band op en ging experimenteren met jazz en soul. Ze erfde de 48-toeren jazzplaten van haar opa maar haalde haar inspiratie vooral uit bluesmuziek, vanwege de emoties die erin doorklinken. De jazz-zangeres wil haar publiek bereiken, raken. Anna vindt dat ze geluk heeft gehad doordat, zoals ze zegt, "goede mensen mijn pad kruisten." Een van hen was de wereldberoemde jazzmusicus Rob Madna (1931–2003), met wie ze samen speelde. Patrick Lauwerends is ook zo iemand die op haar pad kwam. "Ik wilde contrabas en zang combineren. Patrick zag hierin een uitdaging." Wat hen beiden bindt, is hun eigen-gereidheid in de muziek. "We zijn elk altijd heel erg onze eigen weg gegaan, zijn geen trendvolgers. Dat heeft ons bij elkaar gebracht. Wij denken niet in kaders."

Leren luisteren naar krontjong

Anna komt uit een "echte Indische familie", vertelt ze. Maar luisterde ze ook naar krontjong? "Nee", bekent ze. "Het was Patrick die voorstelde om een *crossover* van jazz en krontjong te maken." Patrick: "Ik speelde al jaren op het Tong Tong Festival en wilde graag met Anna krontjong gaan spelen. Ze heeft zo'n mooie stem. Ik vroeg haar: 'Ben je Indisch?' Je draagt namelijk

altijd iets van je eigen cultuur bij je, ook al zit het ver weg."

"Krontjong is zó anders", vertelt Patrick, die Anna bandjes met krontjong gaf die hij in Indonesië had gekocht. Anna: "Ik wist niet hoe ik er naar moest luisteren. Ik besloot het over een andere boeg te gooien en ben boeken gaan lezen over de Indische cultuur. Boeken van Reggie Baay, de biografie van Wim Willems over Tjallingii Robinson. Toen gingen mijn oren open. Ik ging krontjong begrijpen. Ik ben hier in Nederland geboren, maar heb me nooit helemaal thuis gevoeld. Toen ik die boeken las, realiseerde ik me hoe gewoon het Indische voor mij was. Ik vind het heel fijn om iets met mijn achtergrond te doen. Als kind ging ik naar de Haagse Pasar Malam. Toen ik daar enkele jaren geleden weer kwam, als volwassen vrouw, schrok ik van de herkenning. Dit is mijn cultuur dacht ik. Die mix van oost en west."

Krontjong verjazzen, jazz verkrontjongen

Anna en Patrick hebben jazz-standards 'verkrontjongd' en krontjong-klassiekers 'verjazzed'. Dat is niet eenvoudig aangezien Aziatische en westerse toonladders anders zijn. Ze hebben eigenlijk niets met elkaar te maken behalve de raakvlakken op vijf plaatsen in de toonladders, wat resulteert in 'pentatoniek'. De Aziatische muziek kent veel meer verschillende toonfrequenties. Krontjong zelf is helemaal gemixt: het genre gebruikt van oorsprong Europese harmonieën (en dus een westerse toonladder), maar in de loop van de geschiedenis zijn er veel Javaanse en andere inheemse liedjes in opgenomen, zodat veel krontjongliedjes pentatonisch zijn gaan klinken. Patrick: "Als componist en uitvoerder moet je daarom begrijpen wat er gebeurt om het vlechtwerk tot stand te kunnen brengen. Je moet instrumenten

uit twee culturen bij elkaar brengen. Sommige stukken heb ik moeten transponeren om het te kunnen spelen." Gepassioneerd vertelt hij dat de Franse componist Claude Debussy de eerste westerse componist was die zich liet inspireren door Aziatische muziek, die hij had gehoord op de Wereldtentoonstelling in Parijs. Vandaag de dag zijn mensen in Nederland veel meer gewend aan andere muziek dan alleen de westerse. "Die klankbeleving verrijkt de mensen. Het geeft een groter gevoel. Onze hersenen zijn het gaan aanvaarden. In Suriname hoor je hele dag allerlei soorten muziek, krontjong, hindoestaanse muziek, westerse muziek... Voor mij was het niet moeilijk om een fusie tussen stijlen te maken maar wel om de muziek echt samen te brengen. Hoe maak je westerse muziek op Aziatische instrumenten en andersom? Hoe roep je de sfeer op?" Anna: "Het is uniek wat we hebben gedaan op de cd *Cinta*, maar we willen het niet claimen. Hoe dicht kun je twee dingen bij elkaar brengen, hoe ver kun je gaan? Ik denk dat we een stuk zijn opgeschoven. Je hoort vaak afwisselend het ene en het andere, terwijl wij hebben geprobeerd krontjong en jazz in elkaar te vlechten."

Twee mensen, één groot podium

Op het podium staan alleen Anna en Patrick. Twee mensen. "Door deze setting hebben we het ons niet makkelijk gemaakt. We hebben een minimum-bezetting maar maken geen minimum-muziek. Patrick speelt de baspartij en tegelijkertijd de harmonie (vanuit akkoorden). Daarboven komt mijn zang. Bovendien hebben we percussie toegevoegd, en een gambang (kleine gamelan). Alles heeft een dubbele functie. Alles komt samen." Patrick en Anna zochten samen repertoire uit voor hun programma. "We hebben herkenbaarheid nagestreefd", vertelt Patrick. Anna: "We vinden het belangrijk om mensen te bereiken. Het moet goed in de oren komen. Ik wil de muziek vanuit het diepste gevoel naar mensen toebrengen. Dat ik voel dat mensen het ontvangen." ■■

